

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

V. Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

mihī longe est gratissimum. Hujus expositionis auctor est R. Selomoh Jarchi, assertores R. David Kimchi & R. Aben Ezra. Ea vero quam absōna sit & falsa, liquet ex eo quod inter gentes idolorum cultui addictas obscura sit supremi Dei ac fere nulla notitia, neque ulla ipsi sacrificia fiant. Id ergo quodcunque honoris est, impiis ceremoniis ac nefario cultu idolis exhibito, tot vero Dei functionibus vetito conjunctum, videant quo jure, quave ratione *oblationem mundam* appellare queant. Impia quidem hæc est & absurda interpretatio; commentitia vero & ad arbitrium conficta altera, quam proponit idem Jarchi, Deum nempe significare, Judæorum qui inter Gentes dispersi versantur comprecationes sibi etiam sine victimis futias perplacere. Quæ cum Prophætæ verbis pugnant ex adverso: quippe honores à gentibus sibi habitos Deus opponit cultui à Judæis præstito, & apertis verbis affirmat sibi ab his sacrificari: id enim sonant verba hæc: *Munus non suscipiam de manu vestra*. Aliam præterea prædictionis hujus explicationem, haud minus futilem, proponunt David Kimchi & Aben Ezra, hanc videlicet; Si à Gentibus, itidem ut à vobis, munera mihi offerri vellem, munda ea & selecta offerrent, vos vero strigilas & male habitas hostias mihi offertis. Atqui non lege aliqua seu conditione propositio hæc conjuncta est, sed simplex, nec id fore, aut fieri posse, sed esse reip̄a ac fieri dixit Deus. Cum igitur in testimonio hoc retundendo vana sit Rabbīnorum opera, germanus ei sensus restituendus est. Primum cum munera Judæorum respuere se pronuntiat Deus, abrogatio Mosaica legis futura notatur. Tum adjicit agnitas fore nomen suum gentes, & per totum orbem mundis offermentis sese propitium iri. Ante Christi Jesu ortum haudquaquam id contigit; tum enim mundum pene universum profana religio infidebat. Statim vero post Jesum superstitiones suas dederunt homines, & cunctas regiones Christi doctrina pervasit; adeo ut ad hanc diem puris sacrificiis Deus placeret. Purum autem sacrificium, & *oblationem mundam*, in animi omni noxarum labe purgati, & ad Dei obsequium parati, sinceritate & candore positam esse perspicias ex consentaneis Jeremiæ & Malachiæ testimoniis, quæ proxime recitavimus. Tunc autem mundus ille ac sincerus cultus Deo præstitus est, cum veterem abrogavit Christus Jesus. Id quod declaravit ipse aperte, cum Samaritanæ mulieri diceret: *Venit hora, & nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veritate*. Hæc nimirum offeruntur *spirituales hostia, acceptabiles Deo per Jesum*. Joh. 4. 23. 1. Petr. 2. 5. Ad Malachiam profecto respexisse videtur Paulus, cum scriberet ista ad Timotheum: *Volo ergo viros orare in omni loco, levantes puras manus sine ira & disceptatione*. Sed & aliud præterea sacrificium, proprie ac stricte sumtum, Malachiæ verbis adumbratur, incurmentum nempe, quod Deo in Ecclesia Christi offertur quotis quibusque diebus. Geminum igitur hic notatur & prædicatur sacrificium, vel latius sumto vocabulo sacrificii, quod sit per preces ac vota puro pectore concepta; vel stricte sumto, ejus videlicet quod fit ad altaria per Sacerdotes Christi. Jure ergo vestri Ecclesiæ Patres, Justinus, Irenæus, Cyprianus, alique plures, testimonio hoc, sic tanquam validissimo telo, adversus Judæos dimicant.

IV. Attingendum hic quoque obiter, quod infra exponemus, Josuam in locum defuncti Mosis successum, symbolum esse legis Christi Jesu, per quam Mosis abrogata lex est. Deinde quemadmodum secunda circumcisionis auctor Josue Ebræis fuit, ita per Jesum Christum circumciduntur corda nostra; & hæc quidem secunda circumcilio est, cum vetus Mosaica truncaret corpus, nova hæc animum purget. Denique quod præca Lex abolita sit, recte concludit Tertullianus Christum venisse. *Imprimis*, inquit, *definiendum est, non potuisse cessare Legem antiquam & Prophetas, nisi venisset is qui per eandem Legem, & per eosdem Prophetas venturus annuntiabatur*.

V. Atenim aternitatem Mosaicæ Legis sibi promissam objiciunt Judæi. *Erit vobis hoc legitimum sempiternum*, inquit Dominus. Et alibi: *Quod præcipio tibi, hoc tantum facito Domino: nec addas quicquam, nec minuas*. Ex quibus verbis colligit Maimonides in Misna sua, libro De fundamentis legis, Legem esse aternam, nec ulli mutationi obnoxiam. Nos vero alibi docuimus, voces illas, *עולם*, & *לעולם*, & *עו*, *עליו*, non semper aternitatem temporis, sed sæpe diuturnitatem; non semper infinitum tempus, sed sæpe indefinitum, quandoque etiam finitum notare. Nihil autem facit ad rem testimonium è Deuteronomio petiitum: nam, ut optime pro nobis respondet R. Joseph Albo, libro tertio Fundamentorum, capite decimo sexto, moneatur hoc præcepto, ne Legem vel addendo, vel detrahendo refingere audeamus. Sibi vero eam penitus abolendi jus Deus non detrahit. Sed opprimamus Judæos auctoritate Magistrorum suorum. Est in Thalmudis libro Avoda Zara, ab Elia traditum fuisse, sex annorum millibus definitam esse mundi diuturnitatem, quorum priora duo

Justin. Dial. cum Tryph. Iren. libr. 4. cap. 31. Cyp. Testim. libr. 1. cap. 16.

Jesu Mosis successus, & secunda Ebræorum per Jesum facta circumcisio, symbola sunt Christianæ legis Mosaicæ abrogantis.

Resistantur argumentum. Auctoriarium.

Primum argumentum. Exod. 10. 21. Levit. 16. 29. Deut. 12. 32.

millia futura sint sine Lege, sequentibus duobus millibus vigeat Lex; quibus succedat, & per duo postrema millia servetur Messiae doctrina. Unde liquet post duo annorum millia abrogandam esse Legem Moysi. Est in Midrasch Coheleth, *Legem quam homo discit in hoc seculo, vanitatem esse prae lege Messiae*. Est denique apud R. Simeonem in Jalkut, Deum per Messiam novam legem esse daturum.

Jalk. in 16.
Secundum
argumentū.
Matth. 5. 17,
18.

Matth. 22. 37,
& seq.

Rom. 13. 8, &
seq.

1. Tim. 1. 5, &
seq.

Deut. 30. 6.

Act. 13. 38.

Rom. 10. 4.
Gal. 3. 24.

Col. 2. 16, 17.

Ebr. 10. 1.

Rom. 3. 31.
2. Cor. 3. 14,
& seq.

VI. Christianam quoque causam plurimum labefactari putant Judaei his Jesu Christi verbis: *Nolite putare quoniam veni solvere Legem aut Prophetas; non veni solvere, sed adimplere. Amen quippe dico vobis, donec transeat caelum & terra, tota unum, aut unus apex non praeerit a Lege, donec omnia fiant. Qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis, & docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno caelorum*. Tantum abest ergo, inquiunt, ut Jesus Moisaicam Legem antiquaverit, ut id ne fieret, discrete caverit. At falluntur Judaei, perperam sumto Legis vocabulo, quae non hic praescriptos cerimoniarum ritus, vel judicialia & moralia praecepta signat, sed Legis ipsius summam ac finem, quo praecepta singula privatim spectabant. Finem vero hunc praescribit alibi Jesus ipse: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua. Hoc est maximum & primum mandatum. Secundum autem simile est huic: Diliges proximum tuum, sicut teipsum. In his duobus mandatis universa Lex pendet & Propheta*. Praclare Paulus ad Romanos: *Qui diligit proximum, Legem implevit: nam, Non adulterabis, Non occides, Non furaberis, Non falsum testimonium dices, Non concupisces, & si quod est aliud mandatum, in hoc verbo insinuat; Diliges proximum tuum, sicut teipsum. Dilectio proximi malum non operatur. Plenitudo ergo Legis est dilectio*. Itaque Judaeorum infaniam castigat in prioribus ad Timotheum, qui Legem callere se putantes, quo ipsa pertineret haudquaquam intelligebant, summam ejus in rituum quorundam observatione ponentes: *Finis autem praecepti est charitas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta: a quibus quidam aberrantes, conversi sunt in vaniloquium, volentes esse Legis doctores, non intelligentes neque quae loquuntur, neque de quibus affirmant. Sed & ipse Moyses ad Legis finem digittum intenderat dicens: Circumcidet Dominus Deus tuus cor tuum, & cor seminis tui; ut diligas Dominum Deum tuum in toto corde tuo, & in tota anima tua, ut possis vivere. Cum autem in Lege ipsa satis praesidii non esset ad hunc finem assequendum, subsidio fuit Christus, ac opem laborantibus ferens, & ad optatum deducens finem, imbecillitatem atque defectum Legis refarsit. Praedicabat id Paulus apud Pisidas, ut refert Lucas in Actis: *Ab omnibus, quibus non potuistis in Lege Moysi justificari, in hoc (Christo) hominis qui credit justificatur. Fufe hoc argumentum tractatum habes nono & decimo capite Epistolae ad Ebraeos, unde cognoscas inopiam Legis, cui quaecunque decrant, ea Christus Jesus abunde supplevit. Nam quamvis in decimo octavo Psalmo Lex dicatur perfecta, (id enim sonat vox Ebraea, תמימה) non ideo summam ipsi perfectionem tribui censendum est, sed eam tantum quam postulabant tempora illa, quibus condita est. Hac responsione utitur R. Joseph Albo, libro tertio Iccarim, capite tricesimo sexto; qui & familiari comparatione rem explanat: Lac cibus est puero accommodatus, quo perfecte nutritur: secus erit, si idem viro adhibeas. Praeterea Messiam unum spectabant Testamenti Veteris oracula, adeo ut prisca hujus complementum sit Testamentum Novum. Finis Legis Christus ad justitiam omni credenti, inquit Paulus in Epistola ad Romanos. Idem ad Galatas: *Itaque Lex pedagogus noster fuit in Christo, ut ex fide justificemur: at ubi venit fides, jam non sumus sub pedagogo*. Et ad Colossenses: *Nemo ergo vos judicet in cibo, aut in potu, aut in parte diei festi, aut neomenia, aut sabbathorum, quae sunt umbra futurorum: corpus autem Christi*. Docet quoque in Epistola ad Ebraeos, Legem habere umbram futurorum bonorum, eorum videlicet quae per Christum adepti sumus. Itaque Christus Legem non solvit, sed absolvit, cum ejus praedictiones in se ad exitum perduxit; cum ad propositum praedictionibus Legis finem, pietatem nempe in Deum, & charitatem erga homines, quae tamen per Legem ipsam haudquaquam fuisset consecuti, gratia ipsius & benignitate pervenimus. *Legem ergo destruimus per fidem?* ait Paulus, *absit; sed Legem statimus. Ac merito Judaeos his verbis castigat: Obscuri sunt sensus eorum: usque in hodiernum enim diem id ipsum velamen in lectione Veteris Testamenti manet non revelatum, quoniam in Christo evacuatur: sed usque in hodiernum diem, cum legitur Moyses, velamen positum est super cor eorum. Cum autem conversus fuerit ad Dominum, auferetur velamen*.**

